

Q&A Wet verbetering rechtsbescherming mbo-studenten

Datum: Mei 2023

Van: MBO Raad. Gevalideerd door het ministerie van OCW

Ondersteuningsafspraken studenten met een handicap of chronische ziekte

1. Wat is de precieze definitie/afbakening van het begrip 'handicap of chronische ziekte'?

- Onder handicap of chronische ziekte vallen langdurige, fysieke, mentale, intellectuele of zintuigelijke beperkingen die ervoor kunnen zorgen dat mensen niet volledig kunnen participeren in het onderwijs. Het uitgangspunt is dat een handicap onomkeerbaar is. Een chronische ziekte is soms wel omkeerbaar, maar zij is in ieder geval langdurig van aard.
- Deze duiding van het begrip 'handicap of chronische ziekte' is gelijk aan die in de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte.
- Er bestaat geen vaste lijst van welke ziekten/soorten handicap onder deze wetgeving vallen. De oordelen van [het College voor de Rechten van de Mens](#) bieden kunnen in specifieke gevallen duidelijkheid bieden over wat onder het begrip van 'handicap of chronische ziekte' valt. Dyslexie wordt bijvoorbeeld gezien als handicap of chronische ziekte.
- Omstandigheden die geen betrekking hebben op een handicap of chronische ziekte van de student, zoals ouderschap of het moeten verlenen van mantelzorg, vallen niet onder deze wetgeving. Zwangere studenten en transgender studenten in transitie vallen ook buiten deze wettelijke bepaling, maar zijn wel beschermd door de Algemene wet gelijke behandeling.

2. Hoe moet de instelling de evaluatie van de ondersteuningsafspraken inrichten?

- Instellingen moeten de ondersteuningsafspraken die zij gemaakt hebben ten minste één keer per studiejaar met de betreffende student of vavo-student evalueren op hun doeltreffendheid. De bedoeling hiervan is om na te gaan of de afspraken (nog) doeltreffend zijn en of zij zo nodig moeten worden aangepast.
- Instellingen bepalen zelf hoe zij deze evaluatie inrichten. Zij kunnen er bijvoorbeeld voor kiezen om de evaluatie in reguliere mentorgesprekken te integreren. Instellingen moeten desgevraagd wel aan kunnen tonen dat zij aan deze verplichting hebben voldaan.

3. In welke fase van het aanmeldproces krijgt de student de vraag of er sprake is van een ondersteuningsbehoefte (bijv. op meerdere momenten mogelijk: bij aanmelding, tijdens intakegesprek)?

- Scholen hebben de ruimte hun eigen aanmeld- en intakeproces in te richten, dus ook op welk(e) moment(en) ze vragen of er sprake is van een extra ondersteuningsbehoefte. Niet alle studenten geven dit bij aanmelding aan. Als een student aangeeft extra ondersteuning nodig te hebben, is de school verplicht daarover voorafgaand aan de inschrijving afspraken met de student te maken.

4. Wat leg je minimaal vast in de afspraken over extra ondersteuning? En wanneer in het aanmeldproces?

- Afspraken moeten worden vastgelegd voor de inschrijving, dus voor de start van de opleiding. Je moet vooraf weten of een bepaalde ondersteuningsbehoefte geen onevenredige belasting is voor de school.
- In de wet staat dát afspraken over extra ondersteuning vanwege handicap of chronische ziekte schriftelijk moeten worden vastgelegd. De wet bevat geen voorschriften over de inhoud van de afspraken.

5. Hoe leg je afspraken over extra ondersteuning vast, gebruik makend van digitale mogelijkheden. Bijv. een invulformulier in het studentenvolgsysteem.

- De afspraken hoeven niet op papier te staan, vastleggen in een digitaal systeem kan ook.
- 6. Studenten moeten individueel akkoord gaan met de afspraken. Moet dit met een fysieke handtekening of zijn er eenvoudigere manieren?**
- Student kan ook per mail/elektronisch akkoord geven.
  - De afspraken zijn tweeledig, de school biedt bepaalde ondersteuning aan en de student en de student gaat schriftelijk/per mail/elektronisch akkoord.
- 7. Is het voldoende om een generiek ondersteuningsaanbod (zoals bijvoorbeeld voor studenten met dyslexie) vast te stellen in het inschrijvingsbesluit?**
- Nee, het is onvoldoende om als school eenzijdig ondersteuning vast te stellen voor een student die aangeeft extra ondersteuning nodig te hebben. Deze student moet individueel akkoord gaan met het ondersteuningsaanbod van de school. Mocht de student niet akkoord gaan met het initiële ondersteuningsaanbod van de school, dan moet de student de ruimte hebben om hierover met de school in gesprek te gaan.
- 8. Moeten ook de ouders akkoord geven op de ondersteuningsafspraken bij handicap of chronische ziekte?**
- Studenten die op het moment dat de afspraken worden vastgelegd 16 jaar of ouder zijn, kunnen zelfstandig een akkoord op de ondersteuningsafspraken geven. Voor studenten jonger dan 16 is het akkoord van de ouder, voogd of verzorger wel verplicht. Dit sluit aan bij de regels uit de Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (WGBO), die jongeren van 16 jaar en ouder in staat stelt om zelfstandig een behandelingsovereenkomst af te sluiten met een zorgverlener.
  - Dit neemt niet weg dat het in het algemeen wel wenselijk is dat de ouder van de student wel betrokken wordt bij het maken van de ondersteuningsafspraken.
- 9. Wat als pas na inschrijving blijkt dat de student een extra ondersteuningsvraag heeft? Bijvoorbeeld omdat de student dit pas na inschrijving aangeeft of de handicap of chronische ziekte pas na inschrijving ontstaan.**
- Als de noodzaak van extra ondersteuningsafspraken pas na inschrijving blijkt, dan maken de school en student vanaf dat moment afspraken over de extra ondersteuning voor de student (artikel 8.1.3a, vierde lid, WEB).
- 10. Hoe richt je de jaarlijkse evaluatie handig in?**
- Dit hoeft geen aparte gesprekscyclus te zijn. Dat kan bijv. een keer per jaar onderdeel zijn van reguliere gesprekken, zoals een voortgangs- of begeleidingsgesprek met de mentor/coach/slb'er.
  - Je moet kunnen aantonen dat de evaluatie heeft plaatsgevonden en of afspraken gewijzigd zijn. Scholen leggen de hoofdlijnen van deze gesprekken vaak vast in hun studentenvolgsysteem. Het digitale gespreksformulier kan worden uitgebreid met 'evaluatie afspraken extra ondersteuning'.
- 11. Waar kan de student die het niet eens is met de uitvoering of inhoud van de ondersteuningsafspraken terecht voor rechtsbescherming?**
- Bij het bepalen van de ondersteuningsafspraken moet de student het kunnen aangeven als zij het niet eens is met de door de school voorgestelde ondersteuning. Pas bij een akkoord van zowel student als school is er sprake van een afspraak.

- Als een student na het maken van de ondersteuningsafspraken zorgen heeft over de inhoud of uitvoering hiervan, dan kan hij deze in ieder geval bespreken tijdens de evaluatie die minimaal jaarlijks plaatsvindt. Het staat de school en student vrij om met wederzijds goedbevinden op ieder moment de ondersteuningsafspraken te wijzigen.
- Als een student ontevreden is over de totstandkoming, wijziging of uitvoering van de ondersteuningsafspraken kan hij ook hierover via de toegankelijke faciliteit een geschil starten bij de geschillenadviescommissie van de school.

12. Wat wordt precies bestuursrechtelijk getoetst bij een beroep over de uitvoering van ondersteuningsafspraken?

- In zijn algemeenheid geldt dat de bestuursrechter de rechtmatigheid beoordeelt van de beslissingen die het bevoegd gezag heeft genomen in het kader van de uitvoering van de ondersteuningsafspraken.
- Hoe die beoordeling eruit ziet hangt af van de beroepsgronden. De rechter beoordeelt in ieder geval of de afweging die het bevoegd gezag heeft gemaakt in overeenstemming is met de rechtsregels waar het bevoegd gezag aan is gebonden. Zo kan de rechter bijvoorbeeld beoordelen of het bevoegd gezag in voldoende mate extra ondersteuning biedt aan een student vanwege diens handicap of chronische ziekte, gelet op de afspraken die het bevoegd gezag en de student hebben gemaakt.

13. Op welke aspecten van de ondersteuningsafspraken gaat de inspectie toezien? Dat ze er zijn, dat er een jaarlijkse evaluatie plaatsvindt, maar bijvoorbeeld ook of ze doeltreffend zijn?

- De inspectie ziet er op toe dat een school zich aan de wettelijke bepalingen met betrekking tot de ondersteuningsafspraken houdt. Dat wil zeggen toezicht op:
  - Het feit dát er ondersteuningsafspraken met studenten met een handicap of chronische ziekte worden gemaakt; en
  - Het feit dát deze ondersteuningsafspraken minimaal jaarlijks op hun doeltreffendheid geëvalueerd worden.

14. Moet de school een medische verklaring krijgen van de student om ondersteuningsafspraken te maken?

- Nee, de school hoeft niet eerst een medische verklaring van de student te krijgen om ondersteuningsafspraken over aanpassingen in het onderwijs of bij instellingsexamens te maken.
- Bij aanpassingen in centrale examinering vanwege een beperking die niet zintuigelijk of lichamelijk van aard is, is een deskundigenverklaring wel nodig (artikel 3 van de [Regeling aangepaste wijze of vorm van examineren centrale examens mbo](#)).

15. Welke gegevens van de student over zijn handicap of chronische ziekte mag de school opvragen vóór inschrijving? En gelet op de AVG, welke gegevens mogen/moeten worden opgenomen in de dossiers?

- Mbo-scholen hebben de verplichting om vóór de inschrijving van de student te beoordelen of zij in verband met handicap of chronische ziekte extra ondersteuning behoeft. Daarmee mag de school vóór inschrijving aan de student vragen om informatie over de situatie van de student te geven. De student kan ervoor kiezen om deze informatie niet te verstrekken.
- De school dient zich in algemene zin aan de AVG te houden.
- Met betrekking tot het verzamelen en verwerken van persoonsgegevens in het kader van het maken en evalueren van ondersteuningsafspraken zijn de AVG-principes van doelbinding en minimale gegevensverwerking van belang.

- De school zal per geval de afweging moeten maken welke gegevens strikt noodzakelijk zijn voor het maken en evalueren van de ondersteuningsafspraken. Hierbij kan gedacht worden aan enkel vastleggen welke ondersteuning een student nodig heeft, zonder daarbij onnodig informatie op te slaan over de handicap of chronische ziekte die de oorzaak voor die ondersteuning is.

16. Mag de school ook informatie vragen aan de toeleverende school of andere instanties die bij de student betrokken zijn?

- Artikel 2.5.5a, negende lid van de WEB bepaalt dat het bevoegd gezag ten behoeve van de inschrijving van de student leergegevens en direct met het leren samenhangende begeleidingsgegevens kan ontvangen van een andere instelling of een school of instelling voor ander onderwijs.
- De leergegevens en de direct met het leren samenhangende begeleidingsgegevens die hier worden bedoeld, worden in het Besluit uitwisseling leer- en begeleidingsgegevens opgesomd.
- Uit de beginselen van doelbinding en proportionaliteit vloeit voort dat de gegevens die worden uitgewisseld actueel en ter zake dienend zijn, en dat niet meer gegevens worden uitgewisseld dan nodig is voor een goede begeleiding/onderwijs door de nieuwe school.
  - Voor meer toelichting op deze gegevensuitwisseling wordt verwezen naar de nota van toelichting op het Besluit uitwisseling leer- en begeleidingsgegevens, gepubliceerd in Staatsblad 2012, 234.

17. De wetwijziging gaat in op 1 augustus 2023. Vanaf welk moment moet school te werk gaan conform de nieuwe regels voor het maken en evalueren van ondersteuningsafspraken?

- Voor studenten, waarvoor het bevoegd gezag het inschrijfbesluit neemt op of na 1 augustus 2023, is de school verplicht om conform de nieuwe regels ondersteuningsafspraken te maken. Voor deze studenten moet de inschrijfbeslissing schriftelijk aan de student bekend gemaakt worden.
- Voor studenten, waarvoor het bevoegd gezag vóór 1 augustus 2023 het inschrijfbesluit neemt, is de OOK nog verplicht. Ook daarin moeten overigens afspraken worden gemaakt over de ondersteuning aan studenten met een handicap (artikel 8.1.3, derde lid, onderdeel g, WEB). Zie ook vraag 49 voor meer informatie.
- Het is dus mogelijk dat voor cohort 2023-2024 studenten in één klas zitten die deels nog wel een OOK hebben en deels volgens de nieuwe werkwijze zijn ingeschreven.

18. Mag een school bij een student die zeer problematisch gedrag vertoont, bijvoorbeeld mede omdat hij geen gebruik maakt van de afgesproken ondersteuning, uiteindelijk schorsings- of verwijderingsmaatregelen treffen?

- Ja, mits de maatregel die de school treft proportioneel is. Het verwijderen van de student moet echt gezien worden als ultimum remedium.
- Dit soort situaties en welke maatregelen passend zijn, verschillen van geval tot geval. Zie in [deze link](#) bijvoorbeeld een uitspraak van het College voor de Rechten van de Mens waarin zij een verwijdering gegrond vonden.
- Het schoolbeleid met betrekking tot verzuim, schorsing en verwijdering van studenten moet in het Studentenstatuut worden opgenomen.
- Het is altijd van belang om de oorzaak van het problematische gedrag proberen na te gaan. Mogelijk is de oorzaak dat de afgesproken ondersteuning niet doeltreffend is. In dat geval is de juiste oplossing het aanpassen van de ondersteuning.

19. Extra ondersteuningsafspraken moeten gemaakt worden voorafgaand aan de inschrijving. Is in die fase een check of de extra ondersteuning geen onevenredige belasting vormt voor de school voldoende om de student in te schrijven? De inhoud van de extra ondersteuningsafspraken kan dan daarna worden besproken en vastgelegd.

- Voorafgaand aan de inschrijving moet de school met de student schriftelijke afspraken maken over extra ondersteuning. De gedachte daarachter is dat het dan tijdig voor de student duidelijk is welke ondersteuning hij kan krijgen van de school en dat het voor de school duidelijk is of ze wel aan de ondersteuningsvraag van de student tegemoet kunnen komen. School en student kunnen met elkaar afspreken dat ze kort na de start van het studiejaar bij elkaar komen om de gemaakte afspraken te herzien op basis van de eerste weken ervaring op school. Het is echter wel wenselijk dat de afspraken vóór inschrijving zo volledig mogelijk zijn.

20. Extra ondersteuningsafspraken moeten voorafgaand aan de inschrijving worden vastgelegd. De school moet onderzoek doen of er sprake is van een extra ondersteuningsbehoefte. Mag je een aspirant-student verplichten voorafgaand aan de inschrijving het digitale doorstroomdossier in te vullen?

- Aangezien een student vrijwillig aangeeft of hij een extra ondersteuningsbehoefte heeft, kun je hem als school niet verplichten bepaalde gegevens te overleggen. Als de student niet aangeeft dat hij een extra ondersteuningsbehoefte heeft, dan kan niet van de school verwacht worden dat de school de nodige ondersteuning biedt. Wel is een school verplicht te vragen of een student een behoefte heeft.

21. Ondersteuning voor studenten met dyslexie en dyscalculie valt op onze school onder basisondersteuning in plaats van extra ondersteuning. Kunnen we hierover op onze website communiceren en aan studenten vragen zich te melden als ze denken iets anders of meer nodig te hebben?

- Basisondersteuning is beschikbaar voor álle studenten. Bijv. extra toetstijd vanwege dyslexie of dyscalculie is niet voor alle studenten beschikbaar. Dit valt dus onder extra ondersteuning en afspraken over extra ondersteuning moeten voorafgaand aan de inschrijving worden vastgelegd.
- Een school kan er wel voor kiezen bij veelvoorkomende extra ondersteuningsbehoeften, zoals dyslexie en dyscalculie, het standaardaanbod aan extra ondersteuning naar de student te mailen met daarbij:
  - dat de student akkoord gaat met het standaardaanbod aan extra ondersteuning als hij niet binnen 10 werkdagen reageert en
  - met wie de student contact op kan nemen als hij denkt iets anders of meer nodig te hebben. Als een student zich vervolgens meldt, voert de school een gesprek over wat er nodig is buiten het standaardaanbod aan extra ondersteuning om en legt afspraken daarover vast met de student.

22. Hoe te handelen met studenten die zich vlak voor de zomervakantie aanmelden? Als zij nog niet ingeschreven kunnen worden, omdat extra ondersteuningsafspraken nog niet zijn vastgelegd, lopen zij tegen praktische problemen aan (nog geen schoolmailadres, rooster niet in kunnen zien etc.).

- Wettelijk gezien moet een school eerst extra ondersteuningsafspraken maken, dan de student inschrijven en mag de student dan pas onderwijs gaan volgen. Voor een student die zich laat aanmeldt, is het dus zaak voor zowel school als student om snel extra ondersteuningsafspraken te maken.

23. Hoe kun je concrete afspraken maken over extra ondersteuning bij progressieve ziektes die zich ontwikkelen? Soms is iets nodig wat een half jaar ervoor niet voorzien is.

- Je maakt afspraken over extra ondersteuning voorafgaand aan de inschrijving, op basis van de informatie die dan bekend is. De afspraken moeten minimaal een keer per jaar worden geëvalueerd. Dat kan vaker. Als school en/of student tijdens het schooljaar merken dat de gemaakte afspraken niet meer voldoende zijn, kunnen zij tussentijds de afspraken bijstellen.

24. Binnen welke termijn moeten studenten akkoord geven op de extra ondersteuningsafspraken nadat de school deze heeft toegestuurd?

- Anders dan dat de school en student de ondersteuningsafspraken vóór de inschrijfbeslissing moeten hebben gemaakt, schrijft de wet geen termijn voor.

25. Wat gebeurt er als de student geen akkoord geeft, bijvoorbeeld omdat hij/zij vergeet om te reageren? Moet je dan een reminder sturen en zo ja, binnen welke termijn?

- Als er geen schriftelijke ondersteuningsafspraken zijn gemaakt, dan kan de school geen positieve inschrijfbeslissing nemen (zie het nieuwe artikel 8.1.3a, tweede lid, WEB). Het is dus in het belang van de student zelf om tijdig afspraken te maken met de school (bijvoorbeeld door akkoord te gaan met het voorstel dat de school heeft gedaan). Als een student niet aangeeft behoefte te hebben aan extra ondersteuning i.v.m. een beperking, dan hoeven natuurlijk geen afspraken te worden gemaakt.

26. De school moet onderzoeken of er sprake is van een extra ondersteuningsbehoefte. Als de student desondanks de extra ondersteuningsbehoefte niet meldt en deze later in de opleiding naar voren komt, hoeft de school de extra ondersteuning niet te bieden als de extra ondersteuning een onevenredige belasting vormt voor de school. Is dit ook een verwijderingsgrond? M.a.w. mag je de student dan uitschrijven, omdat zonder extra ondersteuning de opleiding niet haalbaar is?

- Het liegen of niet vertellen over een extra ondersteuningsbehoefte is geen geldige verwijderingsgrond. Uit [deze uitspraak van het College voor de Rechten van de Mens](#) blijkt dat het feit dat de benodigde extra ondersteuning een onevenredige belasting voor de instelling betekent een geldige verwijderingsgrond kan zijn. In het geval deze zaak ging bijvoorbeeld om het feit dat de benodigde extra ondersteuning een onevenredige belasting van de instelling oplevert én het feit dat het gedrag van de jongen zeer storend was én dat hij niet presteerde op school. Het feit dat het bieden van bepaalde extra ondersteuning een onevenredige belasting is, is in ieder geval een grond om die specifieke extra ondersteuning niet te bieden.

27. Voor onze examencommissie is een licht verstandelijke beperking (LVB) geen reden om extra examentijd toe te kennen omdat er sprake zou zijn van een niveauprobleem, het plafond van de student is bereik en daarom hoeft geen extra tijd te worden toegekend. Heeft een student met LVB recht op extra tijd?

- Als de student aan de wettelijke vooropleidingseisen voldoet, is hij toelaatbaar. Omdat LVB past binnen de definitie van handicap/chronische ziekte heeft de student recht op extra examentijd.

28. Studenten van 16 jaar en ouder kunnen zelf akkoord gaan met de extra ondersteuningsafspraken. Hoe verhoudt zich dat tot de verplichting van de school om informatie over de vorderingen van de student te delen met ouders/voogden/verzorgers van studenten tot 18 jaar. Als bijv. de studievoortgang tegenvalt, mogen ouders dan niet weten dat er extra ondersteuningsafspraken zijn en wat deze inhouden als de student dat niet met de ouders wil delen?

- De verplichting aan scholen zit enkel op het delen van studievoortgangresultaten, niet op andere informatie over de student. Gelet op het recht van studenten van 16 of ouder om

zelfstandig extra ondersteuningsafspraken te maken is het niet wenselijk dat scholen bij het informeren over de studievoortgangresultaten verwijzen naar de extra ondersteuningsafspraken die met de student gemaakt zijn.

29. Onder het informeren van ouders van minderjarige studenten over de vorderingen van de student valt o.a. het informeren van de ouders over het verbeterplan na een voorlopig negatief bsa. Ouders hoeven niet op de hoogte te zijn van de inhoud van de extra ondersteuningsafspraken. Moet je de inhoud van het verbeterplan delen met ouders?

- Wettelijk gezien is alleen aangegeven dat het bindend studieadvies ook onder de rapportageplicht van studievorderingen valt, de school mag zelf bepalen welke informatie hieronder valt. Gelet op het antwoord op vraag 28 – dat het niet wenselijk is om informatie over extra ondersteuningsafspraken te delen – is het niet wenselijk de inhoud van het verbeterplan te delen met ouders als de student dat niet wil.

Rechtsbescherming (toegankelijke faciliteit, geschillenadviescommissie, beroepsgang)

30. Hoe ver moet de toegankelijke faciliteit gaan met het ondersteunen van klachten van studenten? Gaat het met name om verwijzen of is verdere ondersteuning verplicht?

- De wettelijke taak van de toegankelijke faciliteit is om klachten en bezwaren van studenten in ontvangst te nemen en zo spoedig mogelijk naar de juiste commissie door te sturen (klachtencommissie, geschillenadviescommissie en de commissie van beroep voor de examens).
- De school is dus niet verplicht om naast een verwijzende functie de toegankelijke faciliteit een ondersteunende rol te geven. Het staat de school echter wel vrij om dergelijke taken bovenop de wettelijke taak van de toegankelijke faciliteit toe te voegen. Wel is het van belang dat de school de toegankelijke faciliteit op een voor studenten toegankelijke manier inricht. Mede hierom heeft de studentenraad ook instemmingsrecht op de inrichting van de toegankelijke faciliteit.

31. Wat is het verschil tussen de nieuwe onafhankelijke geschillenadviescommissie en de reeds bestaande onafhankelijke klachtencommissie?

- Bij de onafhankelijke klachtencommissie kan een student een klacht indienen over gedragingen van (personen verbonden aan) de instelling. Bij de onafhankelijke geschillenadviescommissie kan een student bezwaar maken tegen beslissingen van de instelling jegens de student. Denk hierbij aan toelatings- of verwijderingsbeslissingen. Ook kan de student bij de geschillenadviescommissie geschillen over de totstandkoming, wijziging en uitvoering van de extra ondersteuningsafspraken aanhangig maken.
- Een tweede verschil is dat studenten na het doorlopen van de procedure bij de geschillenadviescommissie in beroep kunnen bij de Afdeling bestuursrecht van de Raad van State. Deze mogelijkheid is er niet bij de behandeling van klachten.
- Het is mogelijk om één commissie zowel de taken van de klachten- als die van de geschillenadviescommissie uit te laten voeren, mits aan de regels die gelden voor beide commissies is voldaan.
- Voor beslissingen over examens geldt een aparte procedure. Tegen zulke beslissingen kunnen studenten beroep instellen bij de commissie van beroep voor de examens en aansluitend eventueel bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

32. In hoeverre zijn de Awb-normen voor besluitvoering en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur dadelijk van toepassing op besluiten waartegen bezwaar mogelijk bij de geschillenadviescommissie en beroep bij de ABRvS? En welke?

- In artikel 7.5.9 WEB (nieuw) is geregeld dat een beslissing van een orgaan van de instelling die jegens een student genomen is op grond van de WEB of WHW en daarop gebaseerde regelingen, voor de toepassing van de Awb-bepalingen over besluiten wordt aangemerkt als een besluit in de zin van de Awb. Daarmee zijn alle Awb-voorschriften over het nemen van besluiten en de rechtsbescherming dus van toepassing.

33. Wie mogen er bezwaar maken bij de geschillenadviescommissie (betrokkene of Awb-belanghebbende?).

- Een betrokkene mag bezwaar bij de geschillenadviescommissie. Wie een betrokkene is, is gedefinieerd in artikel 7.5.1, eerste lid. Het betreft dan:

- een student, een vavo-student, een extraneus en een deelnemer;
- een aanstaande student, een aanstaande vavo-student, een aanstaande extraneus en een aanstaande deelnemer; of
- een voormalige student, een voormalige vavo-student, een voormalige extraneus en een voormalige deelnemer.

34. Is een schorsing een ordemaatregel of een disciplinaire maatregel? Maakt dit uit voor de normen die van toepassing zijn?

- De wet maakt geen onderscheid tussen schorsing als ordemaatregel of als disciplinaire maatregel. De bepalingen uit het wetsvoorstel over schorsing (beschreven in 8.1.7c en 8.1.7d) zijn op iedere schorsing van toepassing.

35. Wat zijn de nieuwe regels omtrent het verwijderen/uitschrijven van studenten?

- Als de school eenzijdig de inschrijving van de student wil beëindigen, dan moet de school zich houden aan de nieuwe regels over verwijdering (nieuwe art. 8.1.7d).
- De school moet een beslissing tot verwijdering altijd schriftelijk en goed gemotiveerd aan de student bekend maken. Is de student minderjarig, dan maakt de school de beslissing ook aan de ouders/verzorgers van de student bekend.
- De student heeft recht om gehoord te worden tijdens een bezwaarprocedure tegen de verwijderingsbeslissing en kennis te nemen van adviezen en rapporten over die beslissing. De school moet binnen vier weken nadat de student het bezwaar heeft ingediend bij de toegankelijke faciliteit een beslissing over het bezwaar nemen.

Aanmeld- en inschrijfproces en afschaffing onderwijsovereenkomst

36. Hoe werkt aanmelding na afschaffing van de OOK?

- Dit wetsvoorstel verandert niets aan de regelgeving omtrent aanmelding. Dat betekent dat mbo-instellingen dezelfde werkwijze met betrekking tot aanmelding kunnen behouden.
- Mbo-instellingen kunnen zich aansluiten bij Centraal Aanmelden om het aanmeldproces te vergemakkelijken.

37. Hoe werkt de mogelijkheid voor mbo-instellingen om nog een aanmeldingsbevestiging aan de aspirant-student te vragen?

- Aspirant-studenten kunnen zich voor meerdere beroepsopleidingen en bij meerdere instellingen aanmelden.
- Om goed zicht te houden op de verwachte instroom van nieuwe studenten krijgen instellingen de mogelijkheid om aspirant-studenten te vragen om vóór 1 juli aan te geven of zij hun aanmelding willen handhaven. Als de aspirant-student niet reageert op dit verzoek kan de instellingen ervoor kiezen de toelating te weigeren (op grond van artikel 8.1.1c, derde lid, onderdeel d).
- Als een instelling ervoor kiest van deze mogelijkheid gebruik te maken, moet de instelling aspirant-studenten hierover tijdig en duidelijk informeren.
- Ook is het van belang dat alleen het uitblijven van een tijdige reactie van een aspirant-student aanleiding kan zijn om diens toelating te weigeren. Zo lang de aspirant-student een reactie geeft op het verzoek van de instelling, bijvoorbeeld dat hij nog twijfelt tussen verschillende opleidingen, is dat voldoende om zijn recht op toelating te behouden.
- Zie ter illustratie ook het schema onder **vraag 39**.

38. Hoe werkt bovengenoemde mogelijkheid voor aspirant-studenten die zich na 1 april aanmelden?

- Instellingen hebben reeds de mogelijkheid om aspirant-studenten die zich na 1 april melden te weigeren. Voor deze groep studenten hebben instellingen daarom al vergelijkbare instrumentaria als die met bovengenoemde wettelijke mogelijkheid geboden worden.

39. Hoe werkt de inschrijving na afschaffing van de onderwijsovereenkomst?

- Ook na afschaffing van de onderwijsovereenkomst blijven mbo-instellingen studenten inschrijven voor een beroepsopleiding en leerweg. Zij nemen een beslissing over inschrijving nadat is beoordeeld of de student voldoet aan de wettelijke voorwaarden voor inschrijving.
- Het bevoegd gezag kan aan de inschrijving de voorwaarde verbinden dat de betrokkene voor 1 juli moet reageren op het verzoek van het bevoegd gezag om te kennen te geven of hij zijn aanmelding wenst te handhaven. Het bevoegd gezag dient de betrokkene hier na aanmelding expliciet op te wijzen (zie **vraag 37**).
- De mbo-instelling maakt de beslissing schriftelijk (mag elektronisch) en deugdelijk gemotiveerd bekend aan de student en gaat over op inschrijving van de student voor de betreffende opleiding en leerweg in het schoolinformatiesysteem van de instelling.
  1. Bij de beslissing tot inschrijving verwijst de onderwijsinstelling naar de onderwijs- en examenregeling (OER) van de opleiding en leerweg die de student gaat volgen en naar het studentenstatuut.

2. Daarnaast is het van belang om de procedure te beschrijven indien de student bezwaar wil maken tegen de inschrijfbeslissing (vooral relevant bij een weigering).
  3. De beslissing omtrent inschrijving wordt ook aan de ouders, voogden of verzorgers schriftelijk bekend gemaakt, als de student of vavo-student jonger is dan 18 jaar.
- Ook na afschaffing van de OOK wordt een (vavo-)student maar één keer ingeschreven voor de gehele beroepsopleiding, dan wel voor de gehele opleiding educatie of een onderdeel daarvan, en niet elk schooljaar opnieuw.
  - Wanneer de instelling en student, in het kader van een individueel maatwerktraject, afspraken maken die (op een of meer punten) afwijken van deze OER, spreekt het voor zich zij hierover afspraken maken die voor beide partijen inzichtelijk zijn.
  - Met de beslissing tot inschrijving ontstaat tussen instelling en student een rechtsbetrekking – een overeenkomst – waarmee beide partijen gecommiteerd worden aan hun rechten en plichten, zoals die in onder andere de OER en het studentenstatuut zijn vermeld.
  - Zie ook onderstaand schema ter illustratie.

40. Wat zijn de gevolgen van de afschaffing van de OOK op de accountantscontrole, bekostiging, en gegevensuitwisseling met DUO?

- Het wetsvoorstel verandert niets aan de wijze waarop instellingen gegevens aan DUO doorgeven.
- Aangezien een ondertekende OOK niet langer een voorwaarde voor inschrijving is, verdwijnt de OOK uit het onderwijsaccountantsprotocol. Hiervoor komt niets anders in de plaats. Deze wijziging staat gepland om in juli 2023 plaats te vinden.

41. Welke informatie die nu in de OOK is opgenomen moet straks in de OER of het studentenstatuut worden opgenomen?

- De OOK moest voorheen verplicht een aantal bepalingen bevatten. Met het wetsvoorstel verbetering rechtsbescherming mbo-studenten moeten deze bepalingen ofwel in het studentenstatuut worden opgenomen ofwel in de OER. Als algemene regel geldt dat opleidingsspecifieke bepalingen in de OER moeten staan en instellingsspecifieke bepalingen in het studentenstatuut.
- Deze regels over de OER en het studentenstatuut gelden ook voor het vavo (artikel 7.4.11, zesde lid, WEB).
- De OER moet in elk geval bepalingen bevatten over:
  - a. de inhoud en inrichting van een opleiding, waaronder voor een beroepsopleiding begrepen:
    1. de leerweg;
    2. de examenvoorzieningen;
    3. de kwalificatie of, bij inschrijving voor een opleidingsdomein of een kwalificatiedossier, dat opleidingsdomein of dat kwalificatiedossier;
    4. het beoogde niveau van de te behalen kwalificatie; en
    5. de keuzedelen en de onderdelen met betrekking tot persoonlijke, culturele of levensbeschouwelijke vorming, bedoeld in artikel 6.1.2a, tweede lid, die deel uitmaken van de beroepsopleiding;
  - b. het aantal begeleide onderwijsuren, bedoeld in artikel 7.2.7, per programmaonderdeel per studiejaar;
  - c. het aantal klokuren beroepspraktijkvorming per studiejaar;
  - d. de tijdvakken waarbinnen de opleiding wordt verzorgd;
  - e. de locatie en in voorkomend geval het samenwerkingscollege waar de opleiding wordt verzorgd; en
  - f. de gronden waarop de examencommissie vrijstelling kan verlenen van een instellingsexamen of een centraal examen.
- Het studentenstatuut moet in elk geval bepalingen bevatten over:
  - a) een beschrijving van de procedures voor de behandeling van klachten en geschillen, bedoeld in titel 5, daaronder begrepen de inrichting van de toegankelijke faciliteit, bedoeld in artikel 7.5.1;
  - b) een beschrijving van de procedures voor de behandeling van geschillen inzake medezeggenschap;
  - c) een beschrijving van de beroepsrechten die kunnen worden ontleend aan deze wet en andere wettelijke regelingen;

- d) een beschrijving van aanvullende procedures ter bescherming van de rechten van studenten die door het bevoegd gezag worden getroffen;
- e) de nadere regels over het bindend studieadvies, bedoeld in artikel 8.1.7a, vierde lid;
- f) het beleid met betrekking tot het beperkt en beheersbaar houden van de middelen die van de studenten worden gevraagd voor schoolkosten die door het bevoegd gezag noodzakelijk worden bevonden;
- g) in voorkomend geval, bepalingen over de terugbetaling van voorschotten, verstrekt door het bevoegd gezag, ter voldoening van een bij of krachtens de wet geregelde geldelijke bijdrage als bedoeld in artikel 8.1.4;
- h) bepalingen over de terugbetaling van cursusgeld in andere gevallen dan bedoeld in artikel 14, tweede lid, onderdeel a tot en met d, van het Uitvoeringsbesluit Les- en cursusgeldwet 2000;
- i) het beleid van het bevoegd gezag met betrekking tot verzuim, schorsing en verwijdering van studenten;
- j) de rechten en plichten ten aanzien van zwangerschap en bevalling; en
- k) de instellingsregels over het mbo-studentenfonds, bedoeld in artikel 8.1.5e.

42. In de OOK wordt vaak ook een regel opgenomen dat de ouders akkoord zijn dat een minderjarige student de BPV overeenkomst/praktijkovereenkomst (POK) zelf mag tekenen. Als de OOK wegvalt, hoe gaat dit ondertekenen van de BPV dan in de praktijk?

- Het blijft mogelijk voor instellingen om tijdens het aanmeld- en inschrijfproces de afspraak te maken met ouders van minderjarige studenten dat hun kind zelfstandig een praktijkovereenkomst mag aangaan. De instelling kan zelf bepalen waar in het aanmeld- en inschrijfproces deze afspraak gemaakt wordt. Wel is het van belang dat de ouder expliciet instemt met de afspraak en ook de mogelijkheid heeft dergelijke afspraak niet te maken.

43. Heeft de afschaffing van de OOK gevolgen voor de praktijkovereenkomst (POK)?

- De invoering van deze wet heeft geen gevolgen voor de praktijkovereenkomst.

44. Geldt de afschaffing van de OOK ook voor de vavo?

- Ja, ook voor de vavo vervalt de verplichte OOK.

45. Wat betekent de afschaffing van de OOK voor afspraken die in de derde leerweg gemaakt worden?

- Ondanks dat met dit wetsvoorstel de OOK niet verplicht is, kunnen instelling en student – met inachtneming van de WEB – nog steeds een aparte maatwerkovereenkomst aangaan. Hierin kunnen ook zaken m.b.t. de kosten van een traject in de derde leerweg worden opgenomen.

46. Hoe werkt het overschrijven van een student naar een andere opleiding? Welke inschrijfmutaties moet de instelling doorgeven aan de student? Is dit nog anders voor studenten met wie nog een OOK is afgesloten?

- Voor het overschrijven van een reeds ingeschreven student naar een ander crebo gelden in principe dezelfde regels als voor het inschrijven van een nieuwe student.

- De school moet kunnen aantonen dat de reeds ingeschreven student heeft verzocht om ingeschreven te worden op een ander crebo. Vervolgens moet de school aan de student de beslissing over de inschrijving schriftelijk bekend maken. Dit kan allemaal ook digitaal.
- De instelling is wettelijk verplicht om de beslissing tot inschrijving schriftelijk bekend te maken aan de student. Ook is de instelling verplicht weigeringen van de inschrijving bekend te maken aan de student en moet de instelling verwijderingsbeslissingen en beslissingen tot beëindiging van de inschrijving schriftelijk bekend maken aan de student.
- De hierboven beschreven werkwijze verschilt niet voor studenten met wie reeds een OOK is afgesloten.

47. Bij de wijziging van welke inschrijfgegevens moet de school een nieuwe inschrijfbeslissing nemen?

- Het uitgangspunt is dat wanneer door wijziging van de inschrijfgegevens een verandering in de rechtspositie van de student optreedt – dus als de instelling met de wijziging rechtsgevolg beoogt - ontstaat er een wijziging van de inschrijving die schriftelijk en gemotiveerd bekend moet worden gemaakt. De student kan eventueel bezwaar maken tegen de gewijzigde inschrijvingsbeslissing bij de geschillenadviescommissie.
- Wanneer precies een verandering in de rechtspositie van de student optreedt is ook afhankelijk van wat de school bij de oorspronkelijke inschrijving met de student is overeen gekomen.
- Scholen moeten op grond van de [Regeling register onderwijsdeelnemers](#) een aantal inschrijfgegevens vastleggen. Over het algemeen zal de wijziging van onderstaande geel gemarkeerde gegevens tot een nieuwe inschrijfbeslissing moeten leiden.

Inschrijfgegevens zoals opgenomen in de Regeling register onderwijsdeelnemers
Het registratienummer van de onderwijsinstelling of, indien van toepassing, van het onderdeel daarvan waar de onderwijsdeelnemer onderwijs volgt.
het geslacht
de postcode
de geboortedatum
de nationaliteit, indien deze niet is opgenomen in de basisregistratie personen
de datum van inschrijving
de datum van uitschrijving
de datum wijziging inschrijving
de inschrijvingsvorm
het samenwerkingscollege, bedoeld in artikel 8.6.1 WEB(BES)
de organisatorische eenheid
de reden van beëindiging inschrijving
de opleidingsvorm
code opleidingsdomein, het kwalificatiedossier of kwalificatie
niveau van de beroepsopleiding
de leerweg
de gegevens over de beroepspraktijkvorming
handicap of chronische ziekte

voor bekostiging in aanmerking van onderwijsdeelnemer of diploma
het uitstroomniveau, behaalde diploma of certificaat
datum diploma of certificaat
eindcijfer(s) aangewezen examenonderdelen
onderdelen kwalificatie en keuzedelen waaraan certificaat is verbonden
keuzedelen die met goed gevolg zijn afgesloten
keuzedelen die niet met goed gevolg afgesloten zijn

48. Moet de instelling mutaties in de gekozen keuzedelen bekend maken aan de student?

- In de huidige situatie dienen keuzedelen in de OOK te worden vastgelegd. Dit betekent dat de OOK steeds dient te worden gewijzigd als de student van keuzedelen verandert. Dit hoeft na inwerkingtreding van het wetsvoorstel niet meer. Een voor de student transparante vastlegging van de keuzedelen blijft echter van belang.

49. De wet treedt per 1 augustus 2023 in werking. Moeten studenten van cohort 2023/2024 die zich vóór 1 augustus 2023 aanmelden nog een OOK ondertekenen? Wat moet een school doen als een student vóór 1 augustus 2023 de OOK nog niet heeft ondertekend?

- Ja. Totdat de wet op 1 augustus 2023 in werking treedt, is voor elke inschrijving een OOK verplicht. Deze verplichting geldt voor het nemen van een beslissing door de instelling over het wel of niet inschrijven van de aspirant-student (inschrijfbeslissing). Voor het cohort dat op 1 augustus 2023 start met de opleiding zal de school vóór 1 augustus 2023 de inschrijfbeslissing nemen. Op dat moment is een OOK dus nog verplicht.
- Als een student vóór 1 augustus 2023 zijn OOK nog niet heeft ondertekend kan de school op dat moment nog geen positieve inschrijfbeslissing nemen. Vanaf 1 augustus 2023 is een OOK niet meer verplicht en kan de school voor deze student wel een positieve inschrijfbeslissing nemen.

50. Wat betekent de afschaffing van de OOK voor eerder ingestroomde cohorten die reeds een OOK hebben getekend?

- De OOKs van studenten die reeds ingeschreven waren, blijven in principe bestaan.
- De bepalingen uit het wetsvoorstel gelden per 1 augustus 2023 wel voor alle instellingen en al hun studenten. Dat betekent bijvoorbeeld dat de regels over schorsing en verwijdering van kracht zijn en dat studenten gebruik kunnen maken van de nieuwe rechtsbeschermingsmogelijkheden.

51. Topsportaddendum (maatwerkafspraken voor studenten met een topsport(talenten)status) is bijlage bij de OOK. Wat gebeurt daarmee als de OOK is afgeschaft?

- Instellingen kunnen het beste algemene rechten en plichten t.a.v. topsport opnemen in Studentenstatuut, indien deze instellingsbreed zijn. Mocht de instelling opleidingsspecifieke regels hebben, dan passen die het beste in de desbetreffende OER.
- Individuele maatwerkafspraken per student vastleggen, dat kan altijd. Het is aan de instelling om de vorm te bepalen, dus een natte handtekening is niet verplicht. Afspraken kunnen ook per mail worden vastgelegd.

52. Wanneer schrijft een school iemand in een doorlopende leerroute in?

- De school schrijft een leerling die een doorlopende leerroute vmbo-mbo volgt met ingang van het derde studiejaar van die leerroute in als student aan de school die het beroepsonderwijs binnen de doorlopende leerroute vmbo-mbo verzorgt (artikel 8.5a.7, WEB).

Overig (rapportageplicht)

53. De instelling moet de ‘vorderingen van de student’ rapporteren aan ouders van minderjarige studenten. Wat wordt onder ‘vorderingen’ verstaan?

- Onder ‘vorderingen’ worden de studievoortgangresultaten van de student verstaan. Het bindend studieadvies valt hier ook onder.
- Hoe een school de vorderingen deelt, is aan de school.

54. De rapportageplicht over de vorderingen van de student geldt voor ouders van minderjarige studenten. Welke leeftijdsgrens wordt voor minderjarigheid gehanteerd, 16 of 18 jaar?

- 18 jaar. Scholen moeten de ouders van studenten jonger dan 18 jaar informeren over de vorderingen van de student.

55. Is het informeren van één ouder voldoende of moeten beide ouders geïnformeerd worden?

- De rapportageplicht geldt voor alle ouders, voogden en verzorgers van de minderjarige student. Hierbij is het voldoende dat de student bij samenwonende ouders één correspondentieadres invoert.

56. Hoe werkt de rapportageplicht in het geval dat een van de ouders niet met gezag belast is? En wat moet de school doen als het kind bijvoorbeeld is ondergedoken?

- De rapportageplicht geldt in principe ook voor ouders die niet met gezag belast zijn, maar dit informatierecht is wel meer beperkt dan voor ouders die wel met gezag belast zijn. Een instantie zoals een onderwijsinstelling is verplicht een ouder die niet het ouderlijk gezag heeft, als hij of zij daarom vraagt, van informatie te voorzien over belangrijke feiten en omstandigheden die het kind of de verzorging en opvoeding van het kind betreffen. Er zijn op deze regel twee uitzonderingen:
  1. de informatie wordt niet verstrekt als de onderwijsinstelling de informatie niet op dezelfde manier aan de ouder met het ouderlijk gezag zou verstrekken; en
  2. de informatie wordt niet verstrekt als het belang van het kind zich daartegen verzet.
- In het geval dat een kind is ondergedoken kan de instelling dus weigeren om informatie te verstrekken aan de niet met gezag belaste ouder. In dat geval is het aannemelijk dat het belang van het kind zich verzet tegen het verstrekken van informatie. Het is aan de instelling om deze afweging te maken.

57. Een student die een vak in het laatste jaar van de diplomering niet gehaald heeft kan via de extraneus overeenkomst (OOK extraneus) hier examen in doen en

betaalt alleen voor dat examen. Blijft de Extraneus OOK die getekend moet worden door de student?

- De verplichte OOK vervalt in zijn geheel, maar het staat de school en (extraneus-)student vrij om schriftelijke afspraken te maken. In het geval van extraneï ligt het in de rede dat de school de afspraken uit de OOK extraneus behoudt, ook al is dit niet langer verplicht.

